

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЮ (ЦЬКУВАННЮ)
У ДОНЕЦЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**

СХВАЛЕНО

на засіданні Вченої ради ДонДУВС
від «29» вересня 2021 року
протокол № 2

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом ДонДУВС
від «05» жовтня 2021 року
№ 506

Маріуполь - 2021

МЕТА І СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Відповідно до статті 4 ЗУ «Про вищу освіту», кожен має право на якісну та доступну вищу освіту. Право на освіту гарантується незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, наявності судимості, а також від інших обставин.

Відповідно до абзацу десятого частини третьої статті 26 Закону України «Про освіту» керівник закладу освіти в межах наданих йому повноважень забезпечує створення у закладі освіти безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та булінгу (цькування).

Положення про запобігання та протидію булінгу (цькування) у Донецькому державному університеті внутрішніх справ (далі – Положення) розроблено з метою забезпечення рівних можливостей щодо реалізації прав і свобод усіх учасників освітнього процесу, підтримання у Донецькому державному університеті внутрішніх справ (далі-університет) середовища, вільного від булінгу (цькування), дискримінації, сексуальних домагань, принижень честі та гідності особи, та іншим проявам неетичної поведінки, формування негативного ставлення до булінгу (цькування), захист психологічного здоров'я учасників освітнього процесу.

Положення є обов'язковим для ознайомлення та виконання науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти університету.

ЗАСТОСОВАНІ ТЕРМІНИ

У даному Положенні застосовано терміни в наступних значеннях:

Булінг (цькування) - діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю

Кривдник - особа, яка вчинила насильство у будь-якій формі.

Потерпілий (жертва булінгу) - учасник освітнього процесу, щодо якої було вчинено булінг (цькування).

Спостерігачі - свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування).

Сторони булінгу (цькування) - безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

Економічне насильство - форма насильства, що включає умисне позбавлення їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні необхідних послуг, примушування до безоплатної праці, інші правопорушення економічного характеру.

Психологічне насильство - форма насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи.

Сексуальні домагання - дії сексуального характеру, виражені словесно (погрози, залякування, непристойні зауваження) або фізично (доторкання, поплескування), що принижують чи ображають осіб, які перебувають у відносинах освітнього, трудового, службового, матеріального чи іншого підпорядкування.

Фізичне насильство - форма насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Кібербулінг - форма насильства, що вчиняється за допомогою електронних засобів комунікації.

Протидія насильству - система заходів, що здійснюються керівництвом ЗВО, а також іншими учасниками освітнього процесу, та спрямовані на припинення насильства, надання допомоги та захисту Постраждалій особі, а також на належне розслідування випадків насильства.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

До булінгу (цькування) в університеті належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщеннях університету та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею тощо) та (або) за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою керівника закладу освіти, в тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

- умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;

- словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;

- будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, образи, жарти, поширення образливих чуток;

- будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, штовхання, щипання, кусання, завдання ударів;

- інші правопорушення насильницького характеру.

Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу у закладах вищої освіти, є:

- замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;

- неврівноважена поведінка;

- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;

- різка зміна звичної поведінки;

- уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;

- відлюдкуватість, уникнення спілкування;

- занижена самооцінка, наявність почуття провини;

- поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;

- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;

- схильність до пропуску навчальних занять;

- відмова відвідувати заклад освіти з посиланням на погане самопочуття;

- депресивні стани;

- аутоагресія (самоушкодження);

- суїцидальні прояви;

- явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);

- намагання приховати травми та обставини їх отримання;

- скарги здобувача освіти на біль та (або) погане самопочуття;

- пошкодження чи зникнення особистих речей; вимагання особистих речей, їжі, грошей;

- наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;

- наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей;

- ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися.

ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ)

Запобігання насильству в університеті здійснюється шляхом реалізації наступних стратегій:

Інформування

Відповідно до статті 30 «Прозорість та інформаційна відкритість закладу освіти» ЗУ «Про освіту», університет надає на своєму веб-сайті відкритий доступ до такої інформації та документів:

Правила поведінки здобувача освіти в закладі освіти (додаток 1);

План заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти (додаток 2);

Порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти (додаток 3);

Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) в закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування) (додаток 4);

Діагностика

Діагностика проводиться періодично в процесі моніторингу, зміст і засоби якого кожен структурний підрозділ університету визначає самостійно відповідно до ситуації. Опитування учасників освітнього процесу проводиться анонімно. Контроль за проведенням даного моніторингу покладено на заступників деканів.

Серйозне сприйняття повідомлень про насильство та швидка реакція.

Формування готовності усіх учасників освітнього процесу негайно повідомляти та реагувати а випадки насильства в університеті.

Начальник ВСГРМ

капітан поліції

«28» 09 2021

Катерина ШНЕЙДЕР

ПОГОДЖЕНО

Провідний юрисконсульт

«28» 09 2021

Ірина ЛИСЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Проректор

майор поліції

«28» 09 2021

Руслан ВРАДІЙ